

Protokół kontroli

Urzędu Miejskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. Głogowskiego, numer identyfikacyjny REGON nr 000516100.

(akta kontroli str. 1)

Prezydentem Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego jest od dnia 26 listopada 2006 r. Pan Jarosław Wilczyński.

Wiceprezydentem Miasta nadzorującym zagadnienia społeczne jest od dnia 26 stycznia 2009 r. Pan Jarosław Piotr Kopański.

Skarbnikiem Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego jest od dnia 30 grudnia 1993 r. Pani Elżbieta Pichór.

(akta kontroli str. 3-8)

Kontrolę przeprowadził główny specjalista k.p. Wojciech Jasiński. z Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli, na podstawie upoważnienia nr 066379 z dnia 11 sierpnia 2009 r. w okresie od dnia 12 sierpnia 2009 r. do dnia 2 października 2009 r. , z przerwą w dniach od 21 sierpnia do 30 sierpnia 2009 r.

(akta kontroli str. 9)

Przedmiotem kontroli było wywiązywanie się organów gminy z zadań na rzecz pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Realizacją zadań na rzecz pomocy osobom uprawnionym do alimentów w Urzędzie Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), zwany dalej „Ośrodkiem”. Dyrektorem Ośrodka jest od dnia 11 stycznia 1999 r. Pan Stanisław Fiolik.

(akta kontroli str. 11)

W regulaminie organizacyjnym MOPS przyjętym na podstawie Zarządzenia Nr I/586/2004 Prezydenta Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 28 października 2004 r., nadzór nad realizacją zagadnień z zakresu świadczeń alimentacyjnych i podejmowania działań wobec dłużników przypisany został Z-cy Dyrektora d.s. Realizacji Świadczeń, a realizacją tych zadań zajmuje się praktycznie Dział Świadczeń Rodzinnych.

(akta kontroli str. 13-19)

W regulaminie organizacyjnym MOPS, w §16 określającym zadania Działu Świadczeń Rodzinnych brak jest zapisów określających zadania z zakresu realizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 19)

W zakresie czynności sprawy związane z przyznawaniem świadczeń i egzekwowaniem należności mają 3 osoby zatrudnione w ww. Dziale. Łącznie zagadnieniami związanymi z przyznawaniem świadczeń i egzekwowaniem należności zajmuje się w MOPS - 7 osób, w tym Dyrektor MOPS i Z-ca Dyrektora oraz 5 osób z Działu Świadczeń Rodzinnych.
(akta kontroli str. 21-36)

Uchwała Nr XXVIII/394/2008 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 29 września 2008 r. upoważniła Dyrektora MOPS do załatwienia indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, dotyczących pomocy osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Na podstawie ww. Uchwały, Dyrektor MOPS, Zarządzeniem Nr 3/2009 z dnia 14 stycznia 2009 r. upoważnił do załatwiania ww. spraw 2 osoby zatrudnione w Dział Świadczeń Rodzinnych oraz Z-cę Dyrektora d.s. Realizacji Świadczeń.
(akta kontroli str. 37-42)

Zarządzeniem Nr II /674/2008 r. Prezydenta Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 25 września 2008 r., do prowadzenia postępowań w sprawach przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń, upoważnieni zostali Dyrektor MOPS, Z-ca Dyrektora i kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych.
(akta kontroli str. 43)

Do przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych oraz odbierania oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych upoważnionych zostało – Zarządzeniem Nr II/136/2009 Prezydenta Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 11 lutego 2009 r. – łącznie 7 osób, w tym Dyrektor MOPS, Z-ca Dyrektora i kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych.
(akta kontroli str. 45)

Łącznie w MOPS zatrudnionych było w 2008 r. 151,7 osób w przeliczeniu na pełne etaty, z czego 103 osoby zajmowały się bezpośrednio przygotowywaniem decyzji o przyznawaniu różnego rodzaju świadczeń, m in. rodzinnych, pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych. Najwięcej decyzji przypadających na 1 pracownika w 2008 r. wystąpiło w odniesieniu do pracowników przygotowujących decyzje z zakresu świadczeń alimentacyjnych – 835 decyzji, z zakresu świadczeń rodzinnych – 609 decyzji, dodatków mieszkaniowych – 323, a pomocy społecznej – 214.

(akta kontroli str. 163)

I. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2007 r. do 30 końca czerwca 2009 r., złożonych zostało łącznie 1.840 wniosków o przyznanie alimentów (do dnia 30 września 2008 r. – zaliczki alimentacyjnej, składanych u komornika, a od 1 sierpnia 2008 r. – świadczenie alimentacyjne składane w MOPS), na podstawie których wydano łącznie 1.765 decyzji przyznających świadczenia, 48 decyzji odmownych oraz 28 wniosków nie rozpatrzonych ze względu na nie uzupełnienie przez wnioskodawców w terminie wymaganej przepisami dokumentacji.

(akta kontroli str. 69)

Przyczyny nie rozpatrzenia 28 wniosków o przyznanie alimentów (23 wnioski o zaliczkę alimentacyjną i 5 o świadczenie alimentacyjne) - jak wyjaśniła Z-ca Dyrektora d.s. Realizacji Świadczeń Pani Zuzanna Giermasińska - były następujące:

„W 2007r. pozostawiono bez rozpatrzenia 20 wniosków o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej. We wszystkich przypadkach zostały wysłane wezwania do wnioskodawców w celu poprawnego uzupełnienia wniosku o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej oraz dostarczenia brakujących dokumentów (14 wezwań zostało odebranych, a 6 wezwań pomimo podwójnego awizowania nie podjęto w terminie).

Przyczyną nie rozpatrzenia 20 wniosków było:

- *w 4 przypadkach – nie uzupełniono wniosku oraz nie dostarczono zaświadczeń ze szkoły lub zaświadczeń o dochodach,*
- *w 16 przypadkach nie dostarczono dokumentów tj.: zaświadczenia urzędu skarbowego o dochodach za 2005r., 2006r., zaświadczenia lub oświadczenia o dochodzie niepodlegającym opodatkowaniu za 2006r. (np. stypendium, dochody uzyskiwane za granicą RP), zaświadczenia o kontynuacji nauki w szkole lub szkole wyższej, wyroku rozwodowego lub zaświadczenia sądu okręgowego o toczącej się sprawie rozwodowej lub o separację).*

W 2008r. bez rozpatrzenia pozostawiono 2 wnioski o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej. W obu przypadkach zostały wysłane wezwania do wnioskodawców (nie zostały odebrane pomimo podwójnego awizowania).

- *w 1 przypadku osoba nie zgłosiła się do MOPS w celu poprawnego uzupełnienia wniosku o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej,*

- w 1 przypadku osoba nie dostarczyła zaświadczenia ze szkoły.

W 2009r. bez rozpatrzenia pozostawiono 6 wniosków. We wszystkich przypadkach zostały wysłane wezwania do wnioskodawców w celu poprawnego uzupełnienia wniosku oraz dostarczenia brakujących dokumentów (4 wezwania zostały odebrane, a 2 wezwania pomimo podwójnego awizowania nie podjęto w terminie)

- w 1 przypadku nie rozpatrzono wniosku o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej ze względu na nie uzupełnienie wniosku i niedostarczenie wyroku alimentacyjnego i dochodów za 2006r.,
- w 5 przypadkach wydano decyzje o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia – dotyczyły one świadczeń z funduszu alimentacyjnego. (w 3 przypadkach przyczyną nie rozpatrzenia wniosku było niedostarczenie zaświadczeń z uczelni, w 1 przypadku brak wyroku zasądającego alimenty oraz w 1 przypadku na wniosek została wydana decyzja odmowna, od której wnioskodawczyni odwołała się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach. Decyzją SKO została uchylona decyzja odmowna a wniosek przekazano do ponownego rozpatrzenia. W związku z powyższym w celu ustalenia dochodów z tytułu zasądzonych alimentów wezwano zarówno wnioskodawczynię do złożenia wyjaśnień oraz dostarczenia dokumentów potwierdzających wysokość otrzymanych w 2007r. alimentów a także dłużnika, aby udokumentował wysokość przekazywanych wierzycielce w 2007r. alimentów. Sporządzono protokoły przesłuchania wierzycielki (03.04.2009r.) i dłużnika alimentacyjnego (10.04.2009 r.). Ze względu na rozbieżności w zeznaniach wezwano ponownie wnioskodawczynię do zgłoszenia się w celu złożenia dodatkowych wyjaśnień oraz dostarczenia wyciągu z konta bankowego. Pomimo pouczenia, że w przypadku niezastosowania się do wezwania organ właściwy wierzyciela wyda decyzję o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia, wnioskodawczyni nie zgłosiła się (wezwanie odebrała osobiście).”

(akta kontroli str. 71-73)

W 2007 i 2008 r. przekazanych zostało przez komorników do MOPS 999 wniosków, na podstawie których wydano 953 decyzji przyznających świadczenia oraz 24 decyzji odmownych; 23 wnioski przekazane przez komorników w ww. okresie nie zostało rozpatrzonych ze względu na nie uzupełnienie przez wnioskodawców w terminie wymaganej przepisami, dokumentacji. Na wnioski przekazane do MOPS w 2008 r. złożyły się wnioski

złożone u komornika do dnia 30 września 2008 r. oraz wnioski złożone przez wierzyciela bezpośrednio w MOPS, a dotyczące przypadków, gdy egzekucję prowadził sąd okręgowy, w sytuacji, gdy dłużnik przebywał za granicą.

(akta kontroli str. 67)

W 2007 r. w ramach przyznanych zaliczek alimentacyjnych na kwotę 2.773,4 tys. zł, wypłacono kwotę 2.769,8 tys. zł. Różnica między kwotą przyznanych zaliczek i kwotą wypłaconych wynika m. in. ze zwrotów nienależnie pobranych zaliczek. Koszty obsługi tych świadczeń wyniosły 83,2 tys. zł, tj. 2,9 % łącznej kwoty wypłaconych zaliczek.

W roku 2008 (do 1 sierpnia) w ramach przyznanych zaliczek alimentacyjnych na kwotę 1.458,2 tys. zł, wypłacono kwotę 1.458,0 tys. zł. Różnica między kwotą przyznanych zaliczek i kwotą wypłaconych wynika m. in. ze zwrotów nienależnie pobranych zaliczek. Koszty obsługi tych świadczeń wyniosły 43,7 tys. zł, tj. 2,9 % łącznej kwoty wypłaconych w tym czasie zaliczek.

(akta kontroli str. tab. 57 i 165)

W 2008 r. (od dnia 1 sierpnia) złożonych zostało w MOPS w Ostrowcu Świętokrzyskim 739 wniosków o przyznanie świadczenia alimentacyjnego, na podstawie których wydano 720 decyzji przyznających te świadczenia oraz 15 decyzji odmownych. (4 wnioski złożone pod koniec 2008 r. zostały rozpatrzone na początku 2009 r.). W ww. okresie uprawnionych do świadczeń było 868 osób uprawnionych. W ww. okresie otrzymano dotację na fundusz alimentacyjny w wysokości 780,7 tys. zł, z czego na wypłatę świadczeń wydatkowano 757,3 tys. zł, a 15,6 tys. wydatkowano na koszty obsługi tych świadczeń (2,0 % otrzymanej dotacji). Różnica między kwotą dotacji na wypłatę świadczeń alimentacyjnych w 2008 r., a wydatkowanymi środkami, wynosząca 7,8 tys. zł została zwrócona do budżetu państwa.

W ww. okresie, tj. od dnia 1 sierpnia 2008 r. do końca grudnia 2008 r. otrzymano dotację na zaliczkę alimentacyjną w kwocie 505,1 tys. zł, z czego wypłacono kwotę 492,4 tys. zł, a na obsługę 12,7 tys. zł (2,6 %). Różnica między kwotą dotacji na wypłatę świadczeń alimentacyjnych w 2008 r., a wydatkowanymi środkami, wynosząca 2,1 tys. zł została zwrócona do budżetu państwa.

W I półroczu 2009 r. na 103 złożone wnioski – przyznawano 92 świadczenia, a 9 decyzji było odmownych. W ww. okresie otrzymano dotację w wysokości 1.790,5 tys. zł, z czego na wypłatę świadczeń wydatkowano 1.736,8 tys. zł, a 48,3 tys. zł wydatkowano na koszty obsługi tych świadczeń (2,7 % otrzymanej dotacji). Różnica między kwotą dotacji na

wypłatę świadczeń alimentacyjnych w I półroczu 2009 r., a wydatkowanymi środkami, wynosząca 5,4 tys. zł pozostała na koncie MOPS.

Ilość osób uprawnionych do świadczeń wzrosła w I półroczu w stosunku do stanu na koniec roku 2008 o 75 osób i wynosiła na koniec czerwca 2009 r. - 943 osoby.

(akta kontroli str. 53, 57 i 161)

1. Wypłata świadczeń przed doręczeniem decyzji

Na łączną ilość 720 wydanych decyzji o przyznanie świadczenia alimentacyjnego w okresie od 1 października 2008 r. do 31 grudnia 2008 r., wystąpiło 596 przypadków wypłacenia świadczeń przed doręczeniem decyzji. Głównie miało to miejsce w październiku i listopadzie 2008 r., tj. – jak stwierdzono w wyjaśnieniu dla NIK – „w okresie spiętrzenia prac związanych z wprowadzaniem wniosków do systemu komputerowego i przygotowaniem decyzji oraz planu wypłat na cały okres zasiłkowy. Należy podkreślić, że wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje dopiero po przygotowaniu i podpisaniu decyzji, a więc po dokonaniu merytorycznej i formalnej oceny każdej sprawy. Ustawa z dnia 7 października 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie zawiera wprawdzie odpowiednika art. 26, ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, lecz również przewiduje wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresach miesięcznych. Zachowanie tych terminów jest ze względu na szczególny charakter środków, jakimi są świadczenia z funduszu alimentacyjnego niezwykle istotne, ze względu na dobro osób uprawnionych. Doręczenie decyzji w sposób najprostszy, tj. przez pocztę listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru wymaga czasu – od 2 do 3 tygodni i jest niestety kosztowne. Koszt takiej przesyłki wynosi 5,65 zł a w przypadkach zwrotu takiej przesyłki jako nieodebranej – dodatkowy koszt to 3,75 zł. Z uwagi na brak dostatecznych środków finansowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje więc najpierw próby doręczenia korespondencji (decyzji) poprzez gońców, co wymaga niemal kilkukrotnego podejścia do klienta, a dopiero po nieskutecznej próbie takiego doręczenia nadaje przesyłkę pocztą. Wydłuża to niestety proces doręczenia decyzji. Wpływ na tą sytuację ma również okoliczność niedostatecznej obsady pracowników merytorycznie odpowiedzialnych za realizowane zadania, co również wynika z przyczyn finansowych: 3 % dotacji na koszty działań podejmowanych wobec dłużników i koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Środki te pozwalają na zatrudnienie 3 osób, z której jedna jest praktycznie wyłączona z bieżącej realizacji zadań z uwagi na konieczność współpracy z policją w sprawach ścigania dłużników alimentacyjnych. Ilość osób uprawnionych w okresie zasiłkowym wahała się od 868 (stan na 31-12-2009 r.) do 943 (stan

na 30-06-2009 r.). Każda z nich to osobna sprawa i osobne problemy wymagające analizy i oceny przed podjęciem decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia. Są to czynności czasochłonne, które skracają czas na doręczenie decyzji, stąd też zdarzają się przypadki, że dla dobra osób uprawnionych otrzymują one świadczenia wcześniej niż decyzję.”

(akta kontroli str. 47)

Za dostarczanie decyzji z potwierdzeniem odbioru odpowiedzialna jest Pani Agnieszka Nowak w zakresie czynność, której jest m.in.: wydawanie decyzji, wpisywanie dat do rejestru decyzji odebranych przez klientów MOPS oraz wpisywanie zwrotnych potwierdzeń odbioru decyzji.

(akta kontroli str. 109)

W odpowiedzi na pytanie czy i jakie działania podjęto w celu wyeliminowania wypłat świadczeń przed doręczeniem decyzji, Z-ca Dyrektora d.s. Realizacji Świadczeń, poinformowała o planowanych działaniach zmierzających do rozwiązania tej sytuacji.

(akta kontroli str. 81)

Przeprowadzona szczegółowa kontrola 10 indywidualnych teczek osób ubiegających się o świadczenia alimentacyjne wykazała, iż we wszystkich przypadkach wypłata świadczenia nastąpiła przed uprawomocnieniem się decyzji, tj. w okresie 14 dni od daty doręczenia decyzji, w tym 1 wypłatę dokonano przed potwierdzeniem odbioru decyzji.

(akta kontroli str. 295 i 299-304)

2. Zmiany wysokości świadczenia

W latach od 2007 r. do końca I półrocza 2009 r. dokonano łącznie 285 zmian w wysokości wypłacanych świadczeń, z czego w roku 2007 dokonano 79 zmian, w roku 2008 – 88 zmian wysokości zaliczki i 31 zmian wysokości świadczenia, a w I półroczu 2009 r. – 87.

W wyjaśnieniu Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń stwierdziła, że: „*powodem zmian w 2008 r. była zmiana w wysokości zasądzonych alimentów na podstawie wyroku sądu. W 30 przypadkach nastąpiło podniesienie wysokości zasądzonych alimentów, w 1 przypadku nastąpiło obniżenie zasądzonych wcześniej alimentów.*

Podobnie w 2009 r. powodem zmian była zmiana w wysokości zasądzonych alimentów na podstawie wyroku sądu.

W 86 przypadkach nastąpiło podniesienie zasądzonych alimentów, w 1 przypadku nastąpiło obniżenie zasądzonych alimentów. Powyższe zmiany były dokonywane poprzez zmianę decyzji

przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego w trybie art.24 Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Początkowo zmiany te nie były dokonywane poprzez podział kwoty świadczenia na dni (konsultacja z radcą prawnym tutejszego Ośrodka). Po pewnym czasie, na skutek m.in. pytań kierowanych telefonicznie do Naszego Ośrodka z innych ośrodków, komunikatu na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, wystąpiono pisemnie, wobec wielu niejasności w tej sprawie do Ministerstwa.

Nasze wątpliwości dotyczyły m.in. podziału świadczenia na dni. Przykład zawarty w komunikacie Ministerstwa dotyczył miesiąca listopada, który ma 30 dni, a nie wiedzieliśmy jak postąpić w przypadku, gdy miesiąc ma 31 lub 28 dni. Odpowiedź, którą otrzymaliśmy z Ministerstwa nie wyjaśnia tej wątpliwości. Dlatego też obecnie dzielimy kwoty świadczeń za miesiąc, w którym nastąpiło podwyższenie alimentów, przez 30, ustaloną zaś kwotę za 1 dzień, mnożymy przez ilość dni w miesiącu, np.:

osoba uprawniona otrzymała świadczenie alimentacyjne w kwocie 180,00 zł, od 15 maja na mocy wyroku sądu ma podwyższone alimenty do kwoty 300,00 zł.

$$180,00 : 30 = 6,00$$

$$6,00 \times 14 \text{ dni} = 84,00$$

$$300,00 : 30 = 10,00$$

$$10,00 \times 17 \text{ dni} = 170,00$$

$$84,00 + 170,00 = 254,00$$

Ponieważ osoba otrzymała w miesiącu maju niższą kwotę świadczenia, tj.: w wysokości 180,00 zł, wypłacamy jej wyrównanie w kwocie $254,00 - 180,00 = 74,00$ zł i o tym wyrównaniu informujemy komornika.

Zmiany dokonujemy po wpływie tytułu wykonawczego do komornika, od miesiąca, w którym nastąpiła zmiana wysokości zasądzonych alimentów oraz o poinformowaniu o tym tutejszego Ośrodka przez komornika.

W opisanej sytuacji komornik przysłał do Naszego Ośrodka pismo z informacją, kiedy wierzycielka złożyła tytuł wykonawczy, i dołączoną kserokopią wyroku zmieniającego wysokość zasądzonych alimentów."

(akta kontroli str. 81-85 i 95-103)

3. Pobranie nienależnych świadczeń

W okresie objętym kontrolą 6 osób pobrało nienależne świadczenia, z czego w 4 przypadkach osoby, którym wypłacono nienależne świadczenie, same zwróciły nienależnie

pobraną kwotę do kasy MOPS, 1 osobie potrącono nienależnie pobrane świadczenie z bieżących wypłat, a w odniesieniu do 1 osoby, należność ściągął komornik na podstawie wystawionego tytułu wykonawczego.

(akta kontroli str. 49)

W wyjaśnieniu dla NIK poinformowano, że przyczyną wypłaty nienależnych świadczeń było: w 2 przypadkach wierzycielka w tym samym okresie pobrała świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz alimenty, w 2 przypadkach wierzycielka umorzyła u komornika egzekucję alimentów bieżących i zaległych, nie informując o tym MOPS, w 1 przypadku wierzycielka przerwała naukę w szkole i nie zgłosiła tego faktu, a w kolejnym przypadku wierzycielka nie zgłosiła komornikowi i MOPS o wyroku sądu obniżającego wysokość zasądzonych alimentów.

(akta kontroli str. 85)

4. Wstrzymanie wypłaty świadczenia

W okresie objętym kontrolą wystąpiło 5 przypadków wstrzymania wypłaty świadczenia.

(akta kontroli str. 49)

W wyjaśnieniu dla NIK poinformowano, że przyczyną wstrzymania wypłaty świadczenia było:

- w 1 przypadku matka osoby uprawnionej pracuje za granicą, wypłaty nie wznowiono, ponieważ nikt nie zgłosił się na pisemne wezwania,
- w 1 przypadku matka osoby uprawnionej pracowała za granicą, wypłatę wznowiono po jednym miesiącu przerwy, w związku z jej powrotem do kraju,
- w 1 przypadku w związku z tym że, dłużnik płacił alimenty wypłata nie została wznowiona i uchylono decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- w 2 przypadkach ponieważ dłużnik płacił alimenty, wypłata nie została wznowiona i uchylono decyzję przyznającą świadczenie.

(akta kontroli str. 85)

II. Egzekwowanie należności

W informacji dla NIK przedstawiono następujące działania podejmowane przez MOPS w Ostrowcu Św. wobec dłużników alimentacyjnych:

- 1) MOPS przyjmuje od organów właściwych wierzyciela, w przypadku bezskuteczności egzekucji, wnioski o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych (jako organ właściwy dłużnika alimentacyjnego), a także przyjmuje wnioski od osób uprawnionych do alimentów, w przypadku bezskuteczności egzekucji oraz występuje do organów właściwych dłużnika z wnioskami o podjęcie takich działań (jako organ właściwy wierzyciela).
- 2) Występuje do komornika o zaświadczenia o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności.
- 3) Przyjmuje każdorazowo, w przypadku zaistnienia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia, informacje od komornika.
- 4) Wzywa dłużnika alimentacyjnego do zgłoszenia się w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i złożenia oświadczenia majątkowego, pouczając go o skutkach nie zgłoszenia się i nie złożenia oświadczenia.
- 5) Przeprowadza wywiad alimentacyjny z dłużnikiem alimentacyjnym w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, stanie zdrowia, przyczynach niełożenia na utrzymanie osób uprawnionych. Odbiera od dłużnika oświadczenie majątkowe. Wywiad przeprowadzają i odbierają oświadczenia upoważnieni pracownicy.
- 6) Wykorzystuje informacje z posiadanych już, aktualnych, wywiadów środowiskowych (sporządzonych nie wcześniej niż 3 miesiące od dnia występowania o udzielenie informacji).
- 7) Przekazuje komornikowi informacje zawarte w wywiadzie i oświadczeniu majątkowym.
- 8) W razie braku zatrudnienia dłużnika, zobowiązuje się go do zarejestrowania jako bezrobotnego, albo jako poszukującego pracy oraz informuje Powiatowy Urząd Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej.
- 9) W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy, składa wnioski do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK Po skierowaniu wniosku do prokuratury postępowanie przygotowawcze prowadzi policja. Do każdego zgłoszonego wniosku wzywany jest przez policję pracownik MOPS w celu złożenia zeznań w sprawie wierzycielki.

- 10) W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu, braku oświadczenia majątkowego bądź nie zarejestrowania się w PUP, kieruje wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy. W przypadku ustania przyczyn zatrzymania prawa jazdy (przeprowadzenia wywiadu i złożenia przez dłużnika alimentacyjnego oświadczenia majątkowego) – występuje o zwrot zatrzymanego prawa jazdy.
- 11) Informuje organ właściwy wierzyciela oraz komornika o podjętych przez MOPS działaniach i efektach tych działań.
- 12) Gromadzi i przetwarza dane osobowe osób, korzystających z funduszu alimentacyjnego, dłużników oraz członków ich rodzin. Prowadzone są 2 zbiory danych (beneficjentów funduszu i dłużników), zarejestrowane w Generalnej Inspekcji Danych Osobowych.
- 13) Współpracuje z Sądem Okręgowym odnośnie dłużnika alimentacyjnego zamieszkującego za granicą.
- 14) Przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu oraz organowi właściwemu dłużnika informacje o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
- 15) Przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu oraz organowi właściwemu dłużnika informacje o wysokości zobowiązań dłużnika wobec Skarbu Państwa z tytułu:
 - wypłaconych świadczeń osobie uprawnionej na podstawie ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej oraz wypłaconych na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
 - wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym.
- 16) W przypadku rozbieżności w wysokości zobowiązań dłużnika z wypłaconych zaliczek alimentacyjnych wykazanych na zaświadczeniach komornika, a faktycznie wypłaconych wierzycielkom zaliczek, ustala przyczyny rozbieżności i koryguje błędy w wyliczeniach (błędy komornika w zaksięgowaniu, wyrównanie zaliczek po wyroku TK z 23 czerwca 2008 r. sygn. akt P 18/06).
- 17) Przekazuje do Krajowego Rejestru Długów informacje o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego oraz kontroluje stan zadłużenia i aktualizuje dane.
- 18) W przypadku wcześniejszego uchylecia lub wygaśnięcia decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz po zakończeniu okresu świadczeniowego, wydaje dłużnikowi alimentacyjnemu decyzję administracyjną w

sprawie zwrotu należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ponadto w informacji dla NIK zwrócono uwagę na następujące zagadnienia:

- ściągальność należności dłużnika alimentacyjnego zwiększyła się po wejściu w życie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ze względu na zmianę kolejności zaspakajania zobowiązań,
- brak możliwości egzekucji alimentów od dłużników przebywających za granicą oraz obcokrajowców,
- brak możliwości prowadzenia działań wobec dłużnika alimentacyjnego w sytuacji braku miejsca zamieszkania, pobytu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

(akta kontroli str. 111-119)

1. Dłużnicy i zwroty zobowiązań przez dłużników

W 2007 r. zarejestrowanych było w MOPS ogółem 855 dłużników alimentacyjnych, z czego 631 dłużników mieszkało na terenie gminy Ostrowiec Św., tj. w organie właściwym dłużnika. Kwota należności, którą 855 dłużników jest zobowiązanych zwrócić organowi wypłacającemu świadczenie wynosiła 2.768 tys. zł. W 2007 r. komornicy sądowi wyegzekwowali od dłużników i przekazali na rachunek organu wypłacającego zaliczkę alimentacyjną - kwotę 111 tys. zł (wraz z ustawowymi odsetkami), co stanowi 4,01 % kwoty należności.

W 2008 r. zarejestrowano 946 dłużników alimentacyjnych, z czego 813 dłużników mieszkało na terenie gminy Ostrowiec Św. Kwota należności, którą dłużnicy są zobowiązani zwrócić organowi wypłacającemu świadczenie wynosiła 2.696 tys. zł. W 2008 r. komornicy sądowi wyegzekwowali od dłużników i przekazali na rachunek organu wypłacającego zaliczkę, lub świadczenie alimentacyjne - kwotę 203 tys. zł, co stanowi 7,53 % kwoty należności.

W I półroczu 2009 r. zarejestrowano 956 dłużników, z czego 810 dłużników mieszkało na terenie gminy Ostrowiec Św. Kwota należności, którą dłużnicy są zobowiązani zwrócić organowi wypłacającemu świadczenie wynosiła 1.808 tys. zł. W I półroczu 2009 r. komornicy sądowi wyegzekwowali od dłużników i przekazali na rachunek organu wypłacającego świadczenie alimentacyjne - kwotę 236 tys. zł, co stanowi 13,05 % kwoty należności.

(akta kontroli str. 59)

2. Wywiady środowiskowe

W 2007 r., na 631 dłużników zarejestrowanych w MOPS z terenu gminy Ostrowiec Św., komornicy sądowi wystosowali 178 wniosków o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, przeprowadzono 70 wywiadów, tj. o 108 mniej od złożonych wniosków, (przeprowadzone wywiady stanowiły 39,3 % ogółu złożonych wniosków).

(akta kontroli str. 61)

Przyczyną nie przeprowadzenia 108 wywiadów środowiskowych było:

- 1) dłużnik nie przebywa pod wskazanym adresem – 105
- 2) dłużnik nie wyraził zgody na przeprowadzenie wywiadu – 1
- 3) dłużnik przebywa w Zakładzie Karnym – 1
- 4) dłużnik spłacił zadłużenie – 1

W 2008 r. na 813 dłużników zarejestrowanych w MOPS, komornicy sądowi wystosowali 109 wniosków o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, przeprowadzono 26 wywiadów, tj. o 83 mniej od złożonych wniosków (przeprowadzone wywiady stanowiły 23,9 % ogółu złożonych wniosków).

Przyczyną nie przeprowadzenia 81 wywiadów było:

- 1) dłużnik nie przebywa pod wskazanym adresem – 76
- 2) dłużnik nie wyraził zgody na przeprowadzenie wywiadu – 1
- 3) dłużnik odebrał wezwanie, ale nie zgłosił się do MOPS - 4

W I półroczu 2009 r. komornicy nie kierowali wniosków do MOPS. Natomiast MOPS, po otrzymaniu upoważnienia Prezydenta Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 11 lutego 2009 r., o którym mowa wyżej, na 810 dłużników zarejestrowanych w MOPS, przeprowadził 136 wywiadów, tj. o 44 wywiady więcej od przyznanych w tym czasie świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w I półroczu 2009 r. przyznano 92 nowe świadczenia).

Na przeprowadzonych 136 wywiadów złożyło się:

- 1) 80 wywiadów, to wywiady przeprowadzone, gdy decyzja przyznająca świadczenia z funduszu alimentacyjnego była wydana w roku 2008,
- 2) 15 wywiadów, to wywiady przeprowadzone, gdy decyzja przyznająca świadczenia z funduszu alimentacyjnego była wydana w roku 2009,
- 3) 41 wywiadów, to wywiady przeprowadzone na wniosek skierowany do MOPS przez inną gminę.

(akta kontroli str. 121-123)

3. Aktywizacja zawodowa dłużników

Na zarejestrowanych w 2007 r. 631 dłużników z gminy Ostrowiec Św., MOPS złożył do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Św. 4 pisma o podjęcie działań w ramach w ramach aktywizacji zawodowej w odniesieniu do 200 dłużników alimentacyjnych.

(akta kontroli str. 61)

W wyjaśnieniu dla NIK, Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS, stwierdziła że, *„występowanie do Powiatowego Urzędu Pracy w 200 przypadkach spowodowane było małym zatrudnieniem w stosunku do potrzeb niezbędnych do wykonywania zadań wynikających z ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Działający z ramienia Starosty, Powiatowy Urząd Pracy, informował jedynie tutejszy Ośrodek, że dołoży wszelkich starań mających na celu aktywizację zawodową osób, pod warunkiem dysponowania stosownymi ofertami pracy.”*

(akta kontroli str. 125-127)

Na zarejestrowanych w 2008 r. 813 dłużników z gminy Ostrowiec Św., MOPS złożył do PUP wnioski o podjęcie działań w ramach w ramach aktywizacji zawodowej w odniesieniu do 3 dłużników alimentacyjnych.

(akta kontroli str. 61)

W wyjaśnieniu dla NIK, Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS, stwierdziła że, *„bardzo mała ilość wystąpień do Powiatowego Urzędu Pracy – 3 osoby, spowodowana była podobnie jak w 2007 r. małym zatrudnieniem w stosunku do zapewnienia prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy. Pracownik odpowiedzialny za podejmowanie powyższych czynności nie radził sobie z powierzonymi mu zadaniami, realizował te sprawy, które oceniane były jako najpilniejsze, odsuwając na czas późniejszy te, które mogły być wykonane później.”*

(akta kontroli str. 129)

W odpowiedzi na wystąpienie o podjęcie działań w ramach w ramach aktywizacji zawodowej dla 3 osób, PUP poinformował, iż 2 osoby, o które wystąpiono nie są osobami bezrobotnymi, a jedna jest uczestnikiem Centrum Integracji Społecznej w Ostrowcu Św.

(akta kontroli str. 131-133)

W I półroczu 2009 r. MOPS nie wystąpił w ogóle do PUP o podjęcie działań w ramach aktywizacji zawodowej, natomiast, jak stwierdzono w wyjaśnieniu dla NIK, *„na podstawie 136 przeprowadzonych w I półroczu 2009 r. wywiadów, zobowiązano 24 dłużników do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy.”*

(akta kontroli str. 61 i 135)

4. Zatrudnienie na zasadzie robót publicznych

Na zarejestrowanych w 2007 r. 631 dłużników, MOPS wystąpił do starosty w odniesieniu do 63 dłużników alimentacyjnych z wnioskiem w sprawie zatrudnienia na zasadzie robót publicznych

(akta kontroli str. 61)

W wyjaśnieniu Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS, stwierdziła że: *„wystąpienie do Starosty w odniesieniu do 63 dłużników z wnioskiem w sprawie zatrudnienia na zasadzie robót publicznych spowodowane było, podobnie jak podjęcie działań w ramach aktywizacji zawodowej małym zatrudnieniem w Dziale Świadczeń Rodzinnych w stosunku do potrzeb niezbędnych do wykonywania zadań wynikających z ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. W przypadku w/w osób działający z ramienia Starosty Powiatowy Urząd Pracy informował tutejszy Ośrodek, które ze skierowanych osób, spełniają warunki niezbędne do skierowania do robót publicznych, jednak z uwagi na brak ofert pracy nie mogą być zatrudnieni, bowiem Starosta oraz Powiatowy Urząd Pracy nie może być organizatorem robót publicznych.”*

(akta kontroli str. 137-141)

Na zarejestrowanych w 2008 r. 813 dłużników, MOPS nie wystąpił do starosty w odniesieniu do dłużników alimentacyjnych z wnioskiem w sprawie zatrudnienia na zasadzie robót publicznych.

(akta kontroli str. 61)

W wyjaśnieniu Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS, stwierdziła że; *„brak wystąpienia do Starosty z wnioskami w sprawie zatrudnienia osób na zasadzie robót publicznych w 2008 r. wynikał z faktu małego zatrudnienia w Dziale Świadczeń Rodzinnych. Pracownik zajmujący się działaniami wobec dłużnika alimentacyjnego nie radził sobie z ustalaniem zadłużenia indywidualnych dłużników, dlatego też osoby nadzorujące pracę w w/w dziale po rozpatrzeniu wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej, przystąpiły do szczegółowego ustalania należności każdego dłużnika. Dlatego też działania wobec dłużnika były prowadzone w bardzo małym zakresie i ograniczały się do wystąpień do Działu Pomocy Środowiskowej o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i kierowanie wniosków do prokuratury i wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy.”*

(akta kontroli str. 143)

W 2009 r. MOPS nie występował do starosty z wnioskiem w sprawie zatrudnienia dłużników na zasadzie robót publicznych.

(akta kontroli str. 61)

W wyjaśnieniu Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS, stwierdziła że, „podstawowym powodem braku w 2009 r. wystąpień do starosty z wnioskami w sprawie zatrudnienia na zasadzie robót publicznych, było – podobnie jak w latach poprzednich – i jak w odniesieniu do nieproporcjonalnie małej ilości wniosków w stosunku do ilości dłużników, o podjęcie działań w ramach aktywizacji zawodowej – małe zatrudnienie w Dziale Świadczeń Rodzinnych”.

(akta kontroli str. 145)

5. Wnioski do prokuratury o ściganie dłużników

W 2007 r. MOPS skierował 23 wnioski do prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych, w 2008 r – 41, a w I półroczu 2009 r. – 6 wniosków.

(akta kontroli str. 61)

Efektom wystąpień do prokuratury w 2007 r. było:

- 1) w 1 przypadku Prokuratura Rejonowa przesłała do Sądu Rejonowego Wydział II Karny w Ostrowcu Świętokrzyskim akt oskarżenia o popełnienie przestępstwa z art.209 §1 kk (MOPS otrzymał zawiadomienie z prokuratury)
- 2) w 1 przypadku Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim wszczęła dochodzenie o przestępstwo określone a art.209 § 1 kk (MOPS otrzymał zawiadomienie z komendy)
- 3) w 5 przypadkach prokurator Prokuratury Rejonowej w Ostrowcu Świętokrzyskim odmówił wszczęcia dochodzenia (w 2 przypadkach MOPS został o tym powiadomiony poprzez nadesłanie postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia, a w 3 przypadkach były to zawiadomienia zawierające informacje, o odmowie wszczęcia dochodzenia),
- 4) w 1 przypadku prokurator Prokuratury Rejonowej w Ostrowcu Świętokrzyskim postanowieniem umorzył dochodzenie w sprawie o przestępstwo z art.209 §1 kk,
- 5) w 1 przypadku nastąpiło wycofanie wniosku, dłużnik umożliwił przeprowadzenie wywiadu,
- 6) w 14 przypadkach brak w dokumentacji MOPS odpowiedzi z Prokuratury lub Komendy Powiatowej Policji.

(akta kontroli str. 147)

Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS wyjaśniła, że nie ustalenie przyczyn braku odpowiedzi na wystąpienia MOPS do prokuratury spowodowane było: „*małym zatrudnieniem w Dziale Świadczeń Rodzinnych w stosunku do potrzeb. Wykonywane prace koncentrowały się głównie na przyznawaniu zaliczek wierzycielkom.*”

(akta kontroli str. 149)

W 2008 r. MOPS skierował 41 wnioski do prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych.

Efektom wystąpień do prokuratury było:

- 1) w 3 przypadkach Prokuratura Rejonowa przesłała do Sądu Rejonowego Wydział Grodzki w Ostrowcu Świętokrzyskim akt oskarżenia popełnienia przestępstwa z art. 209 §1 kk (w tym w 1 przypadku Prokuratura Rejonowa w Żywcu do Sądu Rejonowego w Żywcu),
- 2) w 4 przypadkach Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim wszczęła dochodzenie o przestępstwo określone w art. 209 §1 kk (MOPS otrzymał zawiadomienie z komendy),
- 3) w 19 przypadkach prokurator Prokuratury Rejonowej poinformował MOPS o odmowie wszczęcia dochodzenia (w 8 przypadkach MOPS został o tym zawiadomiony poprzez nadesłanie postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia, a w 11 przypadkach były to zawiadomienia zawierające informacje, iż odmowa wszczęcia dochodzenia nastąpiła postanowieniem)
- 4) w 13 przypadkach brak w dokumentacji MOPS odpowiedzi z Prokuratury lub Komendy Powiatowej.
- 5) w 2 przypadkach nie odnaleziono wniosków.

(akta kontroli str. 149-151)

Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS wyjaśniła, że nie ustalenie przyczyn braku odpowiedzi na wystąpienia MOPS do prokuratury spowodowane było: „*podobnie jak w 2007 r. małym zatrudnieniem w Dziale Świadczeń Rodzinnych w stosunku do potrzeb. W pierwszej kolejności starano się zapewnić wypłaty wierzycielkom z tytułu zaliczki alimentacyjnej i funduszu alimentacyjnego.*”

(akta kontroli str. 151)

Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS, wyjaśniła że nie odnaleziono 2 wnioski „*są zarejestrowane w rejestrze pism wychodzących dot. dłużnika i zaliczki*

alimentacyjnej w 2008 r. w Dziale Świadczeń Rodzinnych pod pozycjami 603 i 606 z datą wszczęcia 31.03.2008r.

(akta kontroli str.151)

W 2009 r. (I półrocze) MOPS skierował 6 wniosków do prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych.

Efektom wystąpień do prokuratury było:

- 1) w 5 przypadkach prokurator Prokuratury Rejonowej w Ostrowcu Świętokrzyskim odmówił wszczęcia dochodzenia (w 2 przypadkach MOPS został o tym zawiadomiony poprzez nadesłanie postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia, a w 3 przypadkach były to zawiadomienia zawierające informacje, że odmowa wszczęcia dochodzenia nastąpiła postanowieniem),
- 2) w 1 przypadku wniosek do Prokuratury został skierowany 03.06.2009 r. (w tej sprawie pracownik Działu Świadczeń Rodzinnych składał wyjaśnienia na policji).

(akta kontroli str.151)

6. Wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy

W 2007 r. MOPS skierował 22 wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom alimentacyjnym, w 2008 r. – 37, a w I półroczu 2009 r. – 6 wniosków.

(akta kontroli str. 61)

Efekty ww. wystąpień były następujące:

- 1) w 4 przypadkach Starosta Ostrowiecki podjął decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy
- 2) w 2 przypadkach Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego poinformował, iż prawo jazdy było już zatrzymane,
- 3) w 9 przypadkach starosta poinformował, że dłużnik nie figuruje w ewidencji kierowców,
- 4) w 3 przypadkach nastąpiło wycofanie wniosku, z czego w dwóch umożliwiono przeprowadzenie wywiadu, a w jednym - dłużnik zarejestrował się w PUP,
- 5) w 4 przypadkach w dokumentacji MOPS brak odpowiedzi od starosty.

Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS wyjaśniła, że nie ustalenie przyczyn braku odpowiedzi od starosty „spowodowane było podobnie jak podjęcie działań w ramach aktywizacji zawodowej małym zatrudnieniem w Dziale Świadczeń Rodzinnych. Pracownik odpowiedzialny za wykonywanie powyższych czynności nie radził sobie z powierzonymi zadaniami, realizował te sprawy, które oceniane były jako najpilniejsze, odsuwając na czas późniejszy te, które mogły być wykonane później.”

(akta kontroli str. 153)

W 2008 r. MOPS skierował 21 wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom alimentacyjnym, w tym:

- 1) w 9 przypadkach Starosta Ostrowiecki podjął decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy
- 2) w 5 przypadkach Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego poinformował, iż prawo jazdy było już zatrzymane,
- 3) w 14 przypadkach Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego poinformował, że dłużnik nie figuruje w ewidencji kierowców,
- 4) w 4 przypadkach Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego na podstawie oświadczenia złożonego przez dłużnika poinformował, że dłużnik nie posiada uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi,
- 5) w 3 przypadkach w dokumentacji MOPS brak odpowiedzi od Starosty.
- 6) w 2 przypadkach nie odnaleziono wniosków.

(akta kontroli str. 153)

Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS wyjaśniła, że nie ustalenie przyczyn braku odpowiedzi od starosty *„podobnie jak w roku 2007 spowodowane było małym zatrudnieniem w Dziale oraz wykonywaniem przez pracownika odpowiedzialnego za powyższe czynności najpilniejszych spraw, a odkładaniem na czas późniejszy tych, które mogły być wykonane później”*.

(akta kontroli str. 155)

Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń MOPS wyjaśniła, że nie odnaleziono 2 wnioski *„są zarejestrowane w rejestrze pism wychodzących dot. dłużnika i zaliczki alimentacyjnej w 2008 r. w Dziale Świadczeń Rodzinnych pod pozycjami 604 i 607 z datą wszczęcia 31.03.2008r.”*

(akta kontroli str. 155)

W I półroczu 2009 r. MOPS skierował 6 wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom alimentacyjnym, w tym:

- 1) w 2 przypadkach Starosta Ostrowiecki podjął decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy
- 2) w 1 przypadku Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego poinformował, iż prawo jazdy było już zatrzymane,
- 3) w 3 przypadkach Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego poinformował, że dłużnik nie figuruje w ewidencji kierowców.

(akta kontroli str. 155)

7. Umorzenia zobowiązań dłużników

W okresie od 2007 r. do końca I półrocza 2009 r. umorzono zadłużenie 1 osobie, 2 osobom umorzono część zadłużenia, a 1 osobie odroczone spłatę zadłużenia. W ww. okresie odmówiono umorzenia zadłużenia 9 osobom.

(akta kontroli str. 65)

Przyczyny umorzeń, odroczeń i odmów były następujące:

W 1 przypadku umorzenie całości pozostałego do spłaty zadłużenia wystąpiło po raz pierwszy i jedyny w I półroczu 2009 r. Dłużnik zwrócił się podaniem w dniu 24.06.2008 r. o umorzenie zadłużenia z tytułu zaliczki alimentacyjnej wypłaconej wierzycielce. MOPS wezwał dłużnika do dostarczenia dokumentów potwierdzających sytuację rodzinną i materialną dłużnika za miesiące IV, V, VI 2008 r. Po przeanalizowaniu dostarczonej dokumentacji, potwierdzającej dochody i wydatki rodziny MOPS uznał, że sytuacja materialna i rodzinna dłużnika nie uzasadnia umorzenia zaległości i wydał w dniu 03.10.2008 r. decyzję odmawiającą umorzenia kwoty 4.507,18 zł, pozostałej do spłaty należności. Od tej decyzji dłużnik wniósł odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach, które decyzją z dnia 20.01.2009 r. uchyliło decyzję MOPS i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia przez MOPS. W odwołaniu dłużnik podał, że jego partnerka jest w trzecim miesiącu ciąży i na potwierdzenie przedłożył oryginał zaświadczenia lekarskiego. Były to nowe okoliczności, które zostały uwzględnione przy ponownym rozpatrywaniu podania o umorzenie należności. W opinii MOPS zmieniła się również sytuacja dochodowa rodziny, bowiem partnerka dłużnika zakończyła pobieranie macierzyńskiego zasiłku okresowego z MOPS na pierwsze dziecko. MOPS uwzględnił także, iż rodzina często korzysta z pomocy MOPS, a na pomoc rodziców dłużnik nie może liczyć, gdyż ich sytuacja materialna jest także trudna. Potwierdził to zarówno dłużnik, jak również jego ojciec. Kwota do zwrotu powiększona o 5% wynosiła 5.964,00 zł. Wobec faktu, iż dokonane wpłaty przez komornika sądowego wynosiły 3.207,96 zł, a dalsza wypłata zaliczki alimentacyjnej była wstrzymana, z uwagi na skuteczną egzekucję umorzono pozostałą do spłaty kwotę w wysokości 2.756,04 zł ($5.964,00 - 3.207,96 = 2.756,04$) decyzją z dnia 30.03.2009 r.

W 2 przypadkach, które miały miejsce w 2008 r., nastąpiło częściowe umorzenie zadłużenia. Na podstawie zebranego materiału ustalono, że jeden z dłużników jest osobą bezdomną, niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, otrzymującym zasiłek stały z MOPS oraz inną pomoc na pokrycie kosztów zakupu żywności i leków z MOPS. W opinii MOPS na dzień rozpatrywania podania o umorzenie należności sytuacja dochodowa i rodzinna dłużnika była bardzo trudna lecz wzięto pod uwagę fakt, że dłużnik choć jest osobą niepełnosprawną

ma możliwości podjęcia pracy w zakładzie pracy chronionej, a nie jest nawet zarejestrowany w PUP jako osoba poszukująca pracy. Mógłby również zwrócić się do sądu o zweryfikowanie jego obowiązku alimentacyjnego. Wobec powyższego umorzono tylko część zobowiązania i wskazano na możliwości, które dłużnik może wykorzystać do spłaty pozostałej części zadłużenia. Kwota do zwrotu wynosiła 9.765,00 zł (powiększona o 5%). Umorzono kwotę w wysokości 2.835,00 zł. Natomiast drugi dłużnik również utrzymuje się z zasiłku stałego (wypłacanego przez GOPS Bałtów), który jest pomniejszony o zajęcie komornicze z tytułu zaległości alimentacyjnych. Dłużnik posiada znaczny stopień niepełnosprawności (czasowo) w związku z czym nie może pracować. Mieszka w wydzielonym pomieszczeniu w domu, który jest własnością rodziców dłużnika. Prowadzi z nimi oddzielne gospodarstwo domowe i nie ponosi opłat za media. Z powyższych powodów decyzją z dnia 03.10.2008r. uznano za zasadne umorzenie części należności w kwocie 3.780,00 zł. Nie uznano za celowe umorzenie pozostałej części należności w kwocie 2.520,00 zł, gdyż rodzice dłużnika są zobowiązani do alimentacji w dalszej kolejności, a jak wynika z dokumentacji są właścicielami gospodarstwa rolnego i ich sytuacja materialna jest bardzo dobra. W związku z czym są w stanie pomóc dłużnikowi w spłacie pozostałej części zadłużenia.

W 1 przypadku, który miały miejsce w 2007 r., odroczone spłatę zadłużenia (decyzja z dnia 14.12.2007 r.). Dotyczyło to dłużnika, który przebywa w zakładzie karnym. W opinii MOPS umorzenie zobowiązań alimentacyjnych dłużnika na tym etapie byłoby przedwczesne. Dłużnik jest w takim wieku, że po zakończeniu kary pozbawienia wolności będzie mógł znaleźć pracę, która pozwoli mu na normalne funkcjonowanie w środowisku i uregulowanie należności alimentacyjnych.

W 9 przypadkach miała miejsce odmowa umorzenia zadłużenia dłużnikowi, w tym:

- w 2007 r. odmówiono umorzenia zadłużenia 4 dłużnikom z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej na łączną kwotę 22 290,41 zł (powiększonego o 5%),
- w 2008 r. odmówiono umorzenia zadłużenia 4 dłużnikom z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej na łączną kwotę 10 223,91 zł (powiększonego o 5%),
- w 2009 r. odmówiono umorzenia zadłużenia 1 dłużnikowi na kwotę 5 000,00 zł.

Odmawiając w latach 2007 i 2008 umorzenia zadłużenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej MOPS brał pod uwagę sytuację materialną, zdrowotną i rodzinną dłużników alimentacyjnych. Dłużnicy w momencie rozpatrywania podań utrzymywali się najczęściej z wynagrodzenia za pracę, emerytury, zasiłku rehabilitacyjnego, zasiłku stałego wypłacanego

przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Większość z nich nie korzystała z pomocy społecznej. Z informacji uzyskanych wynikało również, że jeden z dłużników wyjechał za granicę, gdzie podjął pracę i spłacił znaczną część swojego zobowiązania wobec tutejszego ośrodka. Inny znów jest współwłaścicielem domu, kolejny współwłaścicielem mieszkania. Dłużnicy najczęściej nie mieszkają sami. Kosztów utrzymania, wyżywienia i opłaty za media również nie ponoszą sami. Sytuacja dochodowa i materialna jak również zdrowotna wskazywała na to, że zobowiązania alimentacyjne mogą kontynuować nadal, tym bardziej, że dzieci niektórych dłużników są już dorosłe i wygaś już bądź wkrótce wygaśnie obowiązek alimentacyjny wobec nich.

W I półroczu 2009 r. podjęto decyzję z dnia 26.03.2009 r. o odmowie umorzenia zaległości alimentacyjnych. Decyzja wynikała z faktu, iż dłużnik nie spełniał wymogów art.30 ust.1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Podanie dłużnika zostało przekazane do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu, który był organem wierzycielki.

W opisanej sytuacji MOPS w Ostrowcu zwrócił się do komornika prowadzącego egzekucję o podanie informacji, czy dłużnik spełnia wymogi art.30 ust.1, mówiące o tym, że MOPS może umorzyć dłużnikowi:

- 1) 30% jeżeli egzekucja wobec dłużnika jest skuteczna przez okres 3 lat w wysokości miesięcznej nie niższej niż wysokość zasądzonych alimentów,
- 2) 50% jeżeli egzekucja wobec dłużnika jest skuteczna przez okres 5 lat w wysokości miesięcznej nie niższej niż wysokość zasądzonych alimentów,
- 3) 100% jeżeli egzekucja wobec dłużnika alimentacyjnego jest skuteczna przez okres 7 lat w wysokości miesięcznej nie niższej niż wysokość zasądzonych alimentów.

W odpowiedzi komornik poinformował MOPS, że jest prowadzona egzekucja z zasiłku stałego. W związku z powyższym wydano decyzję odmowną z uwagi na niespełnienie powyższych wymogów ze wskazaniem, że właściwym do rozpatrzenia podania o umorzenie zaległości z uwagi na trudną sytuację dochodową i rodzinną jest MOPS w Mielcu, zgodnie z art.30 ust.2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 87-93)

8. Decyzje w sprawie zwrotu należności

W I półroczu 2009 r. wydano pierwszych 10 decyzji w sprawie zwrotu należności przez dłużnika oraz wystąpiono z 133 wnioskami o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, których organem właściwym była inna gmina.

(akta kontroli str. 55)

Brak decyzji w sprawie zwrotu należności przez dłużnika w latach 2007 i 2008 (do 30 września 2008 r.) wynika z faktu, że obowiązująca w tym okresie ustawa o postępowaniu wobec dłużników i zaliczce alimentacyjnej nie przewidywała wydawania dłużnikowi decyzji w sprawie zwrotu należności.

Wystosowanie przez MOPS w I półroczu 2009 r. 133 wniosków dotyczyło wniosków o podjęcie działań w stosunku do dłużników, których organem właściwym była inna gmina

9. Współpraca z komornikami

W 2007 r. wystosowano do komornika 306 pism o wyjaśnienie spraw dotyczących prowadzenia egzekucji z tytułu wypłacenia zaliczki alimentacyjnej,, z czego w 301 przypadkach udzielono odpowiedzi terminowo, w 5 przypadkach brak było odpowiedzi (w 4 przypadkach ustalono telefonicznie z komornikami sądowymi, że będą oni informować o zmianach mających wpływ na wysokość zaliczki MOPS jedynie w przypadku częściowo lub całkowicie skutecznej egzekucji, natomiast w 1 przypadku pod pozycją 129 w rejestrze dot. dłużników i zaliczek alimentacyjnych w Dziale Świadczeń Rodzinnych zarejestrowane jest pismo do komornika, ale brak pisma i odpowiedzi w teczce).

W 2008 r. wystosowano do komornika 328 pism o wyjaśnienie spraw dotyczących prowadzenia egzekucji z tytułu wypłacenia zaliczki alimentacyjnej, z czego w 312 przypadkach udzielono odpowiedzi terminowo.

W 8 przypadkach brak odpowiedzi pisemnej (w 5 przypadkach ustalono telefonicznie z komornikami sądowymi, że będą oni informować o zmianach mających wpływ na wysokość zaliczki MOPS, jedynie w przypadku częściowo lub całkowicie skutecznej egzekucji, a w 3 przypadkach w rejestrze dot. dłużnika i zaliczki alimentacyjnej w Dziale Świadczeń Rodzinnych pod nr 532, 533 i 694 zarejestrowane jest pismo do komornika, i w teczkach dłużników są pisma do komorników, natomiast brak odpowiedzi),

W 3 przypadkach otrzymano odpowiedzi po terminie (w 1 przypadku ponaglano telefonicznie komornika o przysłanie zaświadczenia o bezskuteczności, ze względu na rozpatrywanie skargi złożonej w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23.06.2008 r. – otrzymano je po miesiącu, w 2 pozostałych przypadkach odpowiedzi nie

miały wpływu na wypłaty świadczeń, chodziło jedynie o podanie przez komornika jakie podejmuje działania aby zwiększyć skuteczność swojego postępowania).

W 3 przypadkach w rejestrze dłużnika i zaliczki alimentacyjnej w Dziale Świadczeń Rodzinnych pod nr 525, 529 i 611 zarejestrowane są pisma do komornika, ale w teczce brak pisma i odpowiedzi.

W 2 przypadkach w rejestrze dłużnika i zaliczki alimentacyjnej w Dziale Świadczeń Rodzinnych pod nr 531 i 549 zarejestrowane są pisma do komornika, ale nie odnaleziono teczki.

Ponadto, w 2008 r. wystosowano do komornika 37 pism o wyjaśnienie spraw dotyczących prowadzenia egzekucji z tytułu wypłacenia świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z czego odpowiedzi w terminach udzielono w 28 przypadkach, a po terminie w 9 przypadkach.

Ponadto w innych sprawach ważnych dla prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego występowano w 14 przypadkach. Na 9 przypadków otrzymano odpowiedzi w terminie, zaś w 5 przypadkach po terminie.

W 2009 r. występowano do komornika o przesłanie zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji w 18 przypadkach. Odpowiedzi w terminie udzielono w 13 przypadkach, w 5 przypadkach udzielono odpowiedzi po terminie.

Ponadto dla 196 innych spraw ważnych dla prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego otrzymano 132 odpowiedzi w terminie, 57 odpowiedzi po terminie, na 7 brak odpowiedzi (są już po terminie).

W wyjaśnieniu dla NIK stwierdzono, że powyższe informacje w sposób znaczny wpływały na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz że zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji są niezbędne do przyznania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jak również do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Ponadto stwierdzono, iż prowadzona z organem prowadzącym postępowanie egzekucyjne korespondencja w innych sprawach pozwala m.in.: ustalić bezskuteczność egzekucji, np. w sytuacjach, gdy dłużnik podczas wywiadu alimentacyjnego okaże się dowodami wpłat alimentów osobie uprawnionej, które nie są w posiadaniu komornika, a także ustalić prawidłową kwotę wypłaconych zaliczek alimentacyjnych przez organ właściwy wierzyciela.
(akta kontroli str. 75-79)

W wyjaśnieniu Z-ca Dyrektora ds. Realizacji Świadczeń stwierdziła, że: „nie informowano o opieszałości komornika sądowego, ponieważ starano się uzyskać odpowiedź

przypominając mu o tym telefonicznie, a czasami wręcz go o to prosząc, mając na względzie zarówno dobro strony, której sprawa dotyczyła, jak również dobrą współpracę z komornikiem. Zdawano sobie sprawę, że wniesienie skargi do sądu może wpłynąć na przedłużenie sprawy, bowiem komornik prawdopodobnie będzie musiał przesłać akta sprawy do sądu”.

(akta kontroli str. 79 i 169)

Decyzje o przyznaniu świadczenia przekazywane były komornikom bezpośrednio po ich podpisaniu. Decyzje te były przekazywane komornikowi pocztą lub osobiście.

(akta kontroli str. 87)

W toku kontroli poinformowano kontrolującego, iż zdarzają się przypadki opieszałości komorników, a podejmowane działania ponagłające nie przynosiły oczekiwanych efektów. A mianowicie: w 3 przypadkach przyznano fundusz alimentacyjny dla osób uprawnionych, komornik wystawił zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji, które zawierały m.in. informacje o kwocie zobowiązań dłużnika z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych. Po sprawdzeniu przez MOPS kwot wypłaconych osobom uprawnionym zaliczek alimentacyjnym stwierdzono różnice i tak:

- w 1 przypadku na zaświadczeniu wystawionym przez komornika widnieje kwota 7560,00 zł, natomiast z wyliczeń MOPS wynikało, że powinna to być kwota 0,00 zł. Prawdopodobnie wierzycielka pobierała zaliczkę z innego organu właściwego, ale w celu wyjaśnienia rozbieżności zwrócono się do komornika o ich wyjaśnienie (pismo z dnia 24.02.2009r.). Komornik do chwili obecnej nie udzielił odpowiedzi, mimo interwencji telefonicznej, dlatego też ponownie wysłano pismo (pismo z dnia 24.09.2009r.),
- w 1 przypadku na zaświadczeniu wystawionym przez komornika widnieje kwota 6972,00 zł, natomiast z wyliczeń MOPS wynikało, że powinna to być kwota 7539,00 zł. W celu wyjaśnienia rozbieżności podobnie zwrócono się do komornika (pismo z dnia 06.03.2009r.), lecz do chwili obecnej nie otrzymano odpowiedzi. Interwencja telefoniczna kończyła się zapewnieniami pracownika kancelarii, że pismo wyjaśniające zostanie przesłane do MOPS. Ponownie wysłano pismo do komornika (pismo z dnia 24.09.2009 r.),
- w 1 przypadku gdzie przyznano fundusz alimentacyjny 4 osobom uprawnionym (3 niepełnoletnie, 1 osoba pełnoletnia) na zaświadczeniu wystawionym przez komornika widnieje z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych kwota 31122,00 zł, natomiast z wyliczeń tutejszego MOPS wynika, że powinna to być kwota 32004,00 zł. Podobnie jak w poprzednich przypadkach zwrócono się do komornika o wyjaśnienie rozbieżności

(pismo z dnia 09.03.2009r.), lecz do chwili obecnej, pomimo interwencji telefonicznej, nie otrzymano odpowiedzi na ww. pismo. Ponownie wysłano pismo do komornika (pismo z dnia 18.09.2009 r.).

(akta kontroli str. 293)

10. Finansowanie działań z zakresu świadczeń alimentacyjnych

W 2007 r. ściągnięte od dłużnika należności dotyczące zaliczki alimentacyjnej w kwocie 111.579,18 zł zostały poprzez konto MOPS przekazane na konto Urzędu Miasta. 50% tej kwoty tj. 55.789,59 zł stanowiło dochód gminy Ostrowiec Św. i drugie 50% tj. 55.789,59 zł stanowiło dochód budżetu państwa. Z tej kwoty MOPS otrzymał 15.985 zł na działania związane z obsługą świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych m.in. związanych z wydawaniem decyzji. Z tej kwoty MOPS nie otrzymał żadnych środków na podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W 2008 r. ściągnięte od dłużnika należności dotyczące zaliczki alimentacyjnej w kwocie 168.859,18 zł, zostały poprzez konto MOPS przekazane na konto Urzędu Miasta. Z tej kwoty MOPS nie otrzymał żadnych środków na podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W 2008 roku ściągnięte od dłużnika należności dotyczące funduszu alimentacyjnego w kwocie 34.845,58 zł zostały poprzez konto MOPS przekazane na konto Urzędu Miasta.

W tym kwota 12.214,84 zł stanowiło dochód gminy. Z tej kwoty MOPS nie otrzymał żadnych środków na podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W I półroczu 2009 r. ściągnięte od dłużnika należności dotyczące zaliczki alimentacyjnej w kwocie 69.064,76 zł zostały poprzez konto MOPS przekazane na konto Urzędu Miasta. Z tej kwoty MOPS nie otrzymał żadnych środków na podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W I półroczu 2009 roku ściągnięte od dłużnika należności dotyczące funduszu alimentacyjnego wynosiły 167.016,92 zł. Kwota przekazana poprzez konto MOPS na konto Urzędu Miasta wynosiła 158.608,65 zł. W tym kwota 55.365,01 zł, stanowiła dochód gminy. Z tej kwoty MOPS, zgodnie ze swoim zapotrzebowaniem otrzymał 15.000 zł, na podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, z czego wykorzystał 12.223,15 zł.

(akta kontroli str. 157)

W 2007 r. i 2008 r. Rada Gminy nie podejmowała uchwał dot. podwyższenia kwot zaliczek alimentacyjnych, a zatem zaliczki alimentacyjne nie były finansowane ze środków organu właściwego wierzyciela.

III. Sprawozdania i nadzór

Sprawozdania kwartalne dotyczące zaliczki alimentacyjnej sporządzano w Dziale Świadczeń Rodzinnych w oparciu o wytyczne zawarte w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005r. (Dz. U. Nr 119, poz. 1007). Dane do sprawozdań kwartalnych pochodziły z następujących źródeł: z systemu informatycznego Świadczeń Rodzinnych (SR), z Działu Księgowości, z list wypłat sporządzanych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych oraz prowadzonych przez pracowników rejestrów.

Część A sprawozdania – wydatki na zaliczki alimentacyjne finansowane z dotacji celowej budżetu państwa oraz liczba zaliczek alimentacyjnych dla osób uprawnionych sporządzana była w następujący sposób: Ze względu na niezgodności kwot z wydruku sprawozdania z programu informatycznego z kwotami z księgowości /wydruk „analityczna ewidencja obrotów i sald dla wybranych kont, nazwa konta – zaliczka alimentacyjna/, wydatki na wypłacone zaliczki alimentacyjne za każdy miesiąc kwartału wyliczano na podstawie sporządzanych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych list wypłat zaliczek oraz list potrąceń i spłat świadczeń nienależnie pobranych, a w przypadku niezgodności ustalano z księgowością właściwe kwoty. Lista wypłat zaliczek alimentacyjnych w danym miesiącu zawierała: imię i nazwisko odbiorcy świadczenia, adres zamieszkania, nr konta bankowego (w przypadku wypłaty na konto) lub nr dowodu tożsamości (w przypadku innej formy wypłaty) oraz kwotę wypłacanego świadczenia. Każda lista oznaczona była nr /m-c/rok oraz określała formę wypłaty (przelew na konto bankowe, za pomocą karty świadczeniowej, przekaz pocztowy lub gotówka w kasie MOPS), okres za jaki wypłacano świadczenie oraz datę planowanej wypłaty. Sprawdzona i podpisana przez osoby uprawnione lista była przekazywana do Działu Księgowości w celu realizacji wypłat, a po dokonaniu wypłat potwierdzana przez informatyka w programie informatycznym. Informacje dotyczące daty zrealizowania wypłaty zaliczki alimentacyjnej, otrzymywano z Działu Księgowości i z programu informatycznego, w którym lista wypłat otrzymywała status – wypłaty potwierdzone. Dane dotyczące liczby świadczeń narastająco od początku roku pozyskiwano z programu informatycznego SR. Dane dotyczące kosztów obsługi zaliczek alimentacyjnych pozyskiwano z Działu Księgowości. Dane dotyczące kwot umorzeń należności dłużników alimentacyjnych zliczane były z decyzji oraz z rejestru prowadzonego przez pracownika

Działu Świadczeń Rodzinnych. Dane dotyczące zaliczek alimentacyjnych zwróconych przez dłużników, z tego przekazane na dochody budżetu państwa oraz dochody własne gminy pozyskiwano z Działu Księgowości.

Część B sprawozdania – informacja o odzyskanych zaliczkach alimentacyjnych nienależnie pobranych oraz o wydatkach ze środków własnych gminy sporządzana była w następujący sposób: Dane dotyczące zwrotu nienależnie pobranych zaliczek alimentacyjnych pozyskiwano z rejestru osób, które nienależnie pobrały świadczenia, prowadzonego przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych oraz list spłat i potrąceń świadczeń nienależnie pobranych prowadzonego również przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych na podstawie informacji z Działu Księgowości. Dane dotyczące wydatków ze środków własnych gminy na zaliczki alimentacyjne, wynikające z podwyższenia przez radę gminy wysokości zaliczek alimentacyjnych pozyskiwano z Działu Księgowości.

Część C sprawozdania – informacja rzeczowa sporządzana była w następujący sposób: Dane dotyczące liczby decyzji wydanych w sprawach dotyczących zaliczek alimentacyjnych pozyskiwano z programu informatycznego SR. Dane dotyczące liczby rodzin pobierających zaliczki alimentacyjne pozyskiwano z programu informatycznego SR. Dane dotyczące liczby wniosków do starosty o skierowanie dłużnika alimentacyjnego do prac organizowanych na zasadach robót publicznych, o zatrzymanie prawa jazdy oraz o zwrot zatrzymanego prawa jazdy podawane były do sprawozdania przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych. Ww. dane zawarte w sprawozdaniach różniły się od danych wyliczonych ręcznie w toku kontroli NIK.

(akta kontroli str. 171-175)

Sprawozdania kwartalne z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów sporządzano w oparciu o załączniki do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 września 2008r. Dane do sprawozdań kwartalnych pochodziły z następujących źródeł: systemu informatycznego, z Działu Księgowości, z list wypłat sporządzanych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych oraz prowadzonych przez pracowników rejestrów.

Część A sprawozdania – wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego poniesione ze środków budżetu państwa oraz liczba wypłaconych świadczeń sporządzana była w następujący sposób: Dane dotyczące wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego: Ze względu na niezgodności kwot z wydruku sprawozdania z programu

informatycznego z kwotami z księgowości (wydruk „analityczna ewidencja obrotów i sald dla wybranych kont, nazwa konta – fundusz alimentacyjny), wydatki na wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego za każdy miesiąc kwartału wyliczano na podstawie sporządzanych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych list wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz list potrąceń i spłat świadczeń nienależnie pobranych, a w przypadku niezgodności ustalano z księgowością właściwe kwoty. Lista wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w danym miesiącu zawierała: imię i nazwisko odbiorcy świadczenia, adres zamieszkania, nr konta bankowego (w przypadku wypłaty na konto) lub nr dowodu tożsamości (w przypadku innej formy wypłaty) oraz kwotę wypłacanego świadczenia. Każda lista oznaczona była nr /m-c/rok oraz określała formę wypłaty (przelew na konto bankowe, za pomocą karty świadczeniowej, przekaz pocztowy lub gotówka w kasie MOPS), okres za jaki wypłacano świadczenie oraz datę planowanej wypłaty. Sprawdzona i podpisana przez osoby uprawnione lista była przekazywana do Działu Księgowości w celu realizacji wypłat, a po dokonaniu wypłat potwierdzana przez informatyka w programie informatycznym. Dane dotyczące liczby wypłaconych świadczeń narastająco od początku roku pozyskiwano z programu informatycznego SR. Dane dotyczące kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwano z Działu Księgowości. Dane dotyczące dochodów własnych gminy z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwrócone przez dłużników alimentacyjnych pozyskiwano z Działu Księgowości. Dane dotyczące umorzeń należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych zliczone były z decyzji oraz z rejestru prowadzonego przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych. Dane dotyczące należności od dłużników alimentacyjnych, które wygasły, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy liczone były ręcznie z decyzji znajdujących się w teczkach wierzycieli.

Część B sprawozdania – informacje na temat należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwano z prowadzonego przez pracownika zeszyte rejestru, do którego wpisywane są dane osób i spraw, dla których wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach oraz sprawdzone w teczkach wierzycieli. Dane dotyczące kwot nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, pozyskiwano z list potrąceń sporządzonych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych. Dane dotyczące stanu należności z tytułu nienależnie pobranych zaliczek alimentacyjnych pozyskiwano z rejestru osób, które nienależnie pobrały zaliczki oraz sprawdzenia kwot należności z Działu Księgowości.

Część C sprawozdania – informacje na temat zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz niepodjętych świadczeń sporządzano w następujący sposób: Dane dotyczące kwoty odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwano z prowadzonego przez pracownika rejestru, do którego wpisywane są dane osób i spraw, dla których wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach oraz z Działu Księgowości, czy w danym miesiącu nastąpił zwrot nienależnie pobranych świadczeń (zarówno przelew bankowy jak i wpłata do kasy MOPS), kiedy i w jakiej kwocie, a także z list potrąceń nienależnie pobranych świadczeń sporządzanych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych. Dane dotyczące kwoty niepodjętych świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwano z Działu Księgowości. Kwoty odzyskanych nienależnie pobranych zaliczek alimentacyjnych pozyskiwano z prowadzonego przez pracownika rejestru, do którego wpisywane są dane osób i spraw, dla których wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach oraz z Działu Księgowości, czy w danym miesiącu nastąpił zwrot nienależnie pobranych świadczeń (zarówno przelew bankowy, jaki wpłata do kasy MOPS), kiedy i w jakiej kwocie, a także z list potrąceń nienależnie pobranych świadczeń sporządzanych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych.

Część D sprawozdania – informacje na temat kosztów obsługi sporządza Dział Księgowości.

Część E sprawozdania - informacja na temat prowadzonych postępowań w sprawie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego sporządzana była w następujący sposób: Dane dotyczące liczby decyzji wydanych w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez organ właściwy wierzyciela pozyskiwano z programu informatycznego SR. Dane dotyczące nienależnie pobranych świadczeń pozyskiwano z prowadzonego przez pracownika rejestru, do którego wpisywane są dane osób i spraw, dla których wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach oraz sprawdzone w teczkach wierzycieli. Dane dotyczące liczby spraw, w których rozłożono na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwano z prowadzonego przez pracownika rejestru, do którego wpisywane są dane osób i spraw, dla których wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach oraz sprawdzone w teczkach wierzycieli. Dane dotyczące liczby decyzji w sprawie umorzenia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwano z prowadzonego przez pracownika rejestru, do którego wpisywane są dane osób i spraw, dla których wydano decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach oraz sprawdzone w teczkach wierzycieli. Dane

dotyczące liczby decyzji umarzających należności od dłużników alimentacyjnych były zliczane z decyzji oraz z rejestru prowadzonego przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych. Dane dotyczące liczby spraw, w których wygaszono należności od dłużników alimentacyjnych liczone były ręcznie z decyzji znajdujących się w teczkach wierzycieli. Dane dotyczące liczby decyzji ostatecznych dotyczących funduszu alimentacyjnego wydanych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach pozyskiwano z rejestru odwołań prowadzonego przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych.

Część F sprawozdania – informacje na temat osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozyskiwane były z programu informatycznego SR, natomiast liczbę dłużników alimentacyjnych w gminie zliczona była w następujący sposób: z list wszystkich dłużników odjęto dłużników mieszkających poza terenem gminy Ostrowiec Św. (liczeni z wydruku z programu informatycznego na podstawie adresu zamieszkania) oraz dodano dłużników niezobowiązanych względem gminy Ostrowiec Św., ale zamieszkujących na jej terenie (liczeni ręcznie na podstawie otrzymanych z innych gmin wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych).

Część G sprawozdania – informacja na temat podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych pozyskiwano z rejestrów pism wychodzących prowadzonych przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych oraz ze sprawdzenia teczek dłużników.

(akta kontroli str. 177-183)

W sprawozdaniach rzeczowo – finansowych o wydatkach na zaliczki alimentacyjne poniesionych ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin za I kwartał 2007 r. wprowadzane były korekty dotyczące kosztów obsługi, kwot zaliczek zwróconych przez dłużników i liczby zaliczek oraz za I kwartał 2008 r. dotyczące wysokości kwot dochodów do budżetu państwa i dochodów własnych gminy, co spowodowało 11 dniowe opóźnienie w przekazaniu kwoty 578,52 zł na konto Urzędu Miejskiego.

W wyjaśnieniu powodów wprowadzenia korekt do ww. sprawozdania Gł. Księgowa MOPS stwierdziła:

„1/ Korekta w sprawozdaniu za I kwartał 2007 roku dotyczyła tabeli A wiersza 2 – Koszty obsługi zaliczek alimentacyjnych, gdzie należało wykazać kwotę 3% od kwoty wypłaconych zaliczek alimentacyjnych (3% od wiersza 1), a błędnie wykazano kwotę na obsługę oraz korekta dotyczyła wiersza 4.1. zaliczki alimentacyjne zwrócone przez dłużników

alimentacyjnych przypadające na dochody budżetu państwa – które winno stanowić równo 50% zaliczek zwróconych przez komorników.

2/ Korekta za I kwartał 2008 roku dotyczyła tabeli A wiersza 4 kolumna 5 – zaliczki alimentacyjne zwrócone przez dłużników alimentacyjnych, w której wykazano kwotę powiększoną o 578,52 zł. zwróconą przez komornika, która wpłynęła na konto Ośrodka 31.03.2008 roku, , ale przekazaną do Urzędu Miasta dopiero na początku II kwartału 2008 roku oraz w wierszu 4.1 i 4.2 kolumna 3 – kwoty błędnie zaokrąglone.

3/ Korekta za III kwartał 2008 roku dotyczyła tabeli A wiersza 2 kolumna 3,4 i 5 – przy wprowadzaniu danych do systemu komputerowego wpisano kwoty w błędnej wysokości, gdzie miejsca po przecinku uznano jako tysiące złotych (stąd zamiast kwoty w tysiącach złotych wyszły kwoty w milionach złotych). ”

(akta kontroli str. 289)

W sprawozdaniach z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za IV kwartał 2008 r. wprowadzono następującą korektę w tabeli D – Informacja na temat kosztów obsługi

- otrzymaną dotację w rozdziale 85212 wykazano w wartości narastającej od początku roku, a winno być za 3 miesiące IV kwartału,
- błędnie wykazano wydatki na obsługę wypłaty świadczeń alimentacyjnych, gdzie trzeba było proporcjonalnie podzielić koszty wynagrodzeń osób zajmujących się wypłatą świadczeń oraz osób podejmujących działania wobec dłużników alimentacyjnych, stąd też trzeba było proporcjonalnie kwoty te rozdzielić w poszczególnych wierszach tabeli.

(akta kontroli str. 289)

W sprawozdaniu za IV kwartał 2008 r. z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tabeli E – informacja na temat prowadzonych postępowań w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazano łącznie 727 wydanych decyzji, natomiast w wyliczeniach przeprowadzanych ręcznie w toku kontroli NIK na podstawie przeglądu indywidualnych teczek wierzycieli, ustalono, iż tych decyzji było faktycznie 720.

W sprawozdaniu za I kwartał 2009 r. z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tabeli E – informacja na temat prowadzonych postępowań w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazano łącznie 150 wydanych decyzji, natomiast w wyliczeniach przeprowadzanych

ręcznie w toku kontroli NIK na podstawie przeglądu indywidualnych teczek wierzycieli, ustalono, iż tych decyzji było faktycznie 92.

(akta kontroli str. 263, 273 i 53)

W wyjaśnieniu dla NIK stwierdzono, że rozbieżności między z liczbą decyzji wykazanych w sprawozdaniu a liczbą decyzji wyliczonych ręcznie, wynikają ze sposobu uzyskiwania danych z programu informatycznego SR.

(akta kontroli str. 291)

W sprawozdaniu rzeczowo – finansowym o wydatkach na zaliczki alimentacyjne poniesione ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin za 2007 r. w tabeli C – informacja rzeczowa, wykazano 37 wystąpień do starosty o skierowanie dłużnika do prac organizowanych na zasadach robót publicznych, natomiast w wyliczeniach przeprowadzanych ręcznie w toku kontroli NIK na podstawie przeglądu indywidualnych teczek dłużników, ustalono, iż tych wystąpień było 63. Liczba wykazana w ww. sprawozdaniu pochodziła z rejestru prowadzonego przez pracownika Działu Świadczeń Rodzinnych.

(akta kontroli str. 189, 203, 209, 215 i 63)

W sprawozdaniu rzeczowo – finansowym o wydatkach na zaliczki alimentacyjne poniesione ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin za 2007 r. w tabeli C – informacja rzeczowa, wykazano 21 wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy, natomiast w wyliczeniach przeprowadzanych ręcznie w toku kontroli NIK na podstawie przeglądu indywidualnych teczek dłużników, ustalono, iż tych wniosków było 22, a w ww. sprawozdaniu za 2008 r. wykazano 38 wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy, tymczasem faktycznie było ich 37.

(akta kontroli str. 189, 203, 209, 215, 227, 233, 245 i 63)

Jak stwierdzono w wyjaśnieniu dla NIK powyższe rozbieżności ustalone w toku kontroli NIK spowodowane były nierzetelnością pracownika zajmującego się postępowaniem wobec dłużnika alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 291)

W zakresie czynności Pana Sławomira Bobera – referenta w Dziale świadczeń rodzinnych znajduje się m. in. obowiązek prowadzenia dokumentacji i dokumentowanie rozliczeń indywidualnych dłużników oraz stała współpraca z PUP w celu uzyskania informacji o możliwościach aktywizacji zawodowej dłużników, a także współpraca ze starostą powiatowym w celu skierowania dłużnika alimentacyjnego do prac organizowanych na zasadach robót publicznych lub złożenia wniosku o zatrzymanie prawa jazdy.

(akta kontroli str. 35-36)

W okresie objętym niniejszą kontrolą, tj. od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2009 r. problematyka wywiązywania się MOPS w Ostrowcu Św. z zadań na rzecz pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie była przedmiotem kontroli Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach.

(akta kontroli str. 185)

W toku kontroli dokonano szczegółowego sprawdzenia 29 teczek dłużników, z których w 18 nie stwierdzono podjęcia działań w stosunku do dłużników, ponieważ brak było ich reakcji na wezwania (14 przypadków), 1 przebywa w zakładzie karnym, a 3 nie zamieszkuje pod wskazanym adresem. W pozostałych 11 przypadkach podjęte działania spowodowały zgłoszenie się dłużnika i przeprowadzenie wywiadu oraz odebranie oświadczenia majątkowego (8 przypadków), z czego w 3 przypadkach skierowano wniosek do prokuratury i wniosek o zatrzymanie prawa jazdy oraz zawiadomiono komornika o podjętych działaniach.

(akta kontroli str. 307-325)

Niniejszy protokół sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden wręczono w dniu 1 października 2009 r. Panu Jarosławowi Wilczyńskiemu.

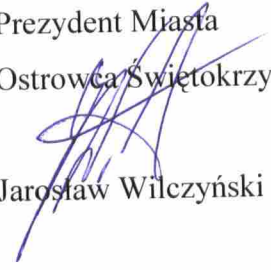
(akta kontroli str. 305)

Kontrolujący poinformował Prezydenta Miasta Ostrowca Św. o przysługującym mu, z mocy art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, prawie zgłoszenia w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń na piśmie, co do ustaleń zawartych w niniejszym protokole kontroli.

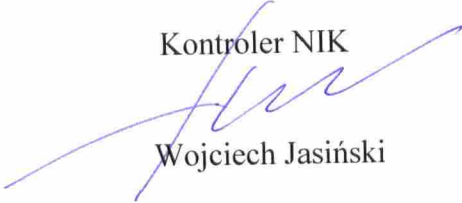
Jednocześnie kontrolujący poinformował Pana Jarosława Wilczyńskiego o przysługującym mu z mocy art. 57 ust. 1 ustawy o NIK, prawie odmowy podpisania protokołu kontroli z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu, pisemnych wyjaśnień dotyczących przyczyn takiej odmowy.

Pan Jarosław Wilczyński poinformowany został także o przysługującym mu z mocy art. 59 ust. 2 ustawy o NIK, prawie złożenia wyjaśnień, co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce ewidencji kontroli Urzędu Miasta Ostrowca Św. pod pozycją 4/2009

Prezydent Miasta
Ostrowca Świętokrzyskiego

Jarosław Wilczyński

Kontroler NIK

Wojciech Jasiński

Ostrowiec Św., dnia 2 października 2009 r.